

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Біолого-технологічний факультет

**Методичні рекомендації
до виконання програми науково-виробничої практики
та написання щоденника-звіту**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	Н2 «Тваринництво»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	другий (магістерський)
ОПП	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
ФАКУЛЬТЕТ	Біолого-технологічний

Схвалено
науково-методичною комісією
біолого-технологічного факультету
(протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.)

Укладачі: **Мерзлов С.В., Ставецька Р.В.** доктори с.-г. наук, **Ластовська І.О., Ліскович В.А., Титарьова О.М.**, кандидати с.-г. наук

Методичні рекомендації до виконання програми науково-виробничої практики та написання щоденника-звіту для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю Н2 «Тваринництво», ОПП Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва / С.В. Мерзлов та ін. за ред. О.М. Титарьової. Біла Церква, 2025. 24 с.

Викладено загальні положення про науково-виробничу практику та написання щоденника-звіту.

Рецензент: **Борщ О.О.**, д-р с.-г. наук, професор кафедри технології виробництва молока і м'яса

ЗМІСТ

	ВСТУП	4
1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
2	ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ	5
3	РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПРО ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ТА ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА	6
4	ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	7
5	ОРІЄНТОВНІ ТИПОВІ ЗАВДАННЯ ЩОДО ВИКОНАННЯ ТА ОТРИМАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО- ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	8
5.1	Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства	8
5.2	Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва	8
5.3	Організація переробки продукції тваринництва	8
5.4	SWOT-аналіз тваринницького господарства	8
6	ЗАХИСТ ЩОДЕННИКА-ЗВІТУ З НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	9
7	ПЕРЕЛІК ГОСПОДАРСТВ БАЗ ПРАКТИКИ	11
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	15
	ДОДАТКИ	16

ВСТУП

Науково-виробнича практика є важливою складовою частиною фахової підготовки ОПП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Основне її завдання – набуття здобувачами вищої освіти професійних умінь і навичок спеціальності у поєднанні із закріпленням, розширенням і систематизацією одержаних в університеті теоретичних знань та готовністю майбутнього фахівця до самостійної трудової діяльності.

Робоча програма науково-виробничої практики розроблена на основі «Положення про організацію освітнього процесу у Білоцерківському національному аграрному університеті», (<https://surl.li/ylcjym>), «Положення про організацію і проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти у Білоцерківському національному аграрному університеті» (<https://surl.li/xquwug>), освітньо-професійної програми (<https://surl.li/bzoppv>), засобів діагностики якості вищої освіти, програми практик спеціальності Н2 «Тваринництво», навчального і робочого навчальних планів (<https://surl.li/yfutqt>) та робочих програм навчальних дисциплін.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Головною метою науково-виробничої практики є комплексне застосування, поглиблення та закріплення теоретичних знань і практичних навичок, отриманих під час навчання в магістратурі. Практика спрямована на розвиток професійних компетенцій для вирішення складних, інноваційних завдань у сфері технології виробництва та переробки продукції тваринництва, а також на збір емпіричних даних для заповнення звіту практики.

Основні завдання практики:

провести комплексний аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, виявити його сильні та слабкі сторони, а також потенційні напрямки для оптимізації та інноваційного розвитку;

дослідити та оцінити ефективність існуючих технологічних процесів виробництва та переробки продукції тваринництва, включаючи системи контролю якості та безпечності на всіх етапах;

здійснити збір, обробку та систематизацію виробничих даних, необхідних для підготовки щоденника-звіту;

вивчити організаційну структуру підприємства та систему управління, проаналізувати ефективність взаємодії між ключовими підрозділами (технологічним, виробничим, економічним, маркетинговим);

ознайомитися з передовими методами організації виробництва, праці та управління, а також із сучасними підходами до впровадження систем менеджменту якості (ISO, HACCP).

набути практичних навичок у розробці та прийнятті обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності виробництва, зниження собівартості та покращення якості продукції;

поглибити та закріпити знання з профільних дисциплін, таких як інноваційні технології переробки, управління якістю, санітарія та гігієна виробництва, економіка та маркетинг в галузі.

опанувати сучасні методи контролю технологічних параметрів та оцінки якості сировини, напівфабрикатів і готової продукції з використанням сучасного лабораторного обладнання.

набути досвіду професійної комунікації та ділового спілкування в колективі, підготуватися до самостійної інженерно-технологічної та науково-дослідної діяльності.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Терміни та зміст практики визначається навчальним планом та програмами профільних навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю Н2 «Тваринництво».

До початку практики у навчальному закладі слід отримати: – навчально-методичний матеріал практики; – щоденник-звіт; – договір (2 екземпляри); із керівником від бази практики необхідно скласти календарно-тематичний план проходження практики. Проходження практики розпочинається з вивчення основних листів, інструкцій, положень та доповнень до них та консультації у керівника від бази практики щодо незрозумілих питань.

Підставою для проходження конкретним здобувачем практики є оформлений типовий договір між університетом та відповідним підприємством про проходження практики. На початку практики здобувачі отримують інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомлюються з правилами внутрішнього розпорядку організації, порядком отримання документації, правилами використання обладнання та матеріалів. Перелік тем індивідуальних завдань на початку практики доводять до відома керівника практики від підприємства. Залежно від потреб організації та інформації, яка може бути надана здобувачу, ним обирається індивідуальне завдання та обговорюється з керівником практики від підприємства та від навчального закладу. Індивідуальний графік передбачає етапи та терміни звітування про виконану роботу керівнику практики від підприємства (організації).

Відповідальний за сприяння працевлаштуванню та практичної підготовки на факультеті:

- ❖ забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед відбуттям здобувачів на місце проходження практики;
- ❖ інформує здобувачів про звітність, яку потрібно надати до університету після закінчення терміну практики;
- ❖ систематично перевіряє проходження науково-виробничої практики здобувачами.

НПП - керівник практики від закладу вищої освіти (Білоцерківського НАУ):

- ❖ розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані теми кваліфікаційних робіт;
- ❖ узгоджує з керівником практики від підприємства (організації, установи) індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- ❖ бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за місцями практики;
- ❖ здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- ❖ проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику.

Керівник практики від підприємства:

- ❖ відповідає за проведення практики;
- ❖ організовує практику згідно з програмою;
- ❖ визначає місце проходження практики;
- ❖ організовує ознайомлення здобувачів з правилами техніки безпеки і охорони праці;
- ❖ забезпечує виконання погоджених з навчальним планом графіків проходження практики;
- ❖ надає можливість здобувачам-практикантам користуватися програмним забезпеченням та необхідною для виконання програми практики документацією;
- ❖ створює необхідні умови для засвоєння практикантами нової техніки, передової технології, сучасних методів організації праці;
- ❖ контролює виконання Кодексу законів України про працю.

Здобувачі вищої освіти під час проходження науково-виробничої практики на підприємствах зобов'язані:

- ❖ до початку практики одержати від керівника практики методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник), консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- ❖ своєчасно прибути до місця проходження практики;
- ❖ у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- ❖ суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;
- ❖ нести відповідальність за виконану роботу;
- ❖ своєчасно скласти залік та захистити звіт про проходження практики.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПРО ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ТА ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА

Практика повинна проходити згідно з програмою та календарно-тематичним планом під керівництвом керівників від бази практики та університету. Кожен день на практиці ведеться щоденник, в якому записується послідовність виконаних робіт. Робота повинна виконуватися здобувачем переважно самостійно. Кожну операцію потрібно прослідкувати від початку до її завершення.

Для обліку роботи, що виконується за програмою практики, здобувач вищої освіти зобов'язаний вести щоденник, який є вихідним матеріалом для складання звіту.

У щоденнику щодня робиться запис про виконану роботу. Зокрема, записується її зміст, місце виконаної роботи та її обсяг, одержані при цьому результати. Оскільки щоденник є одним з основних джерел матеріалу для оформлення звіту про проходження практики, в ньому доцільно записувати необхідні статистичні дані про продуктивність тварин окремих видів, які розводяться в господарстві, виробництво продукції тваринництва, матеріали власних спостережень, а також ілюструвати його заповненими формами зоотехнічного і племінного обліку.

Після завершення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуальних завдань зазвичай у формі письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником практики від установи, підприємства. Цей звіт разом з іншими документами (щоденником проходження практики, характеристикою від керівника практики в установі, на підприємстві) подається здобувачем вищої освіти на рецензування керівнику практики від закладу вищої освіти.

Захист звіту про науково-виробничу практику проводиться перед комісією впродовж перших десяти днів нового семестру форма контролю – залік.

4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Науково-виробнича практика – це комплексна технологічно-професійна підготовка здобувача вищої освіти, яка проводиться з метою узагальнення і вдосконалення знань, практичних умінь і навичок на базі конкретного об'єкта господарювання, оволодіння професійним досвідом та безпосередньої практичної підготовки до самостійної трудової діяльності. Під час виробничої практики здобувачі вищої освіти повинні навчитись застосовувати на виробництві фахові уміння з технологічних і організаційно-економічних дисциплін, виконувати організаційні і контрольні виробничі функції, які забезпечують реалізацію відповідної технології виробництва та переробки продукції тваринництва, а також на підставі аналізу конкретних умов відповідної галузі тваринництва і знання сучасних технологій уміти вибирати оптимальні напрями вдосконалення та інтенсифікації технологічного процесу виробництва та переробки продукції тваринництва, підвищення продуктивності тварин і збільшення обсягів виробництва продукції.

Науково-виробнича практика передбачає опанування здобувачами вищої освіти технології виробництва і переробки усіх видів тваринницької продукції, набуття умінь працювати з фактичним матеріалом виробничої діяльності підприємства і використовувати його для виконання кваліфікаційних робіт.

Під час проходження практики здобувач вищої освіти збирає матеріал і проводить експериментальні дослідження для виконання кваліфікаційної роботи.

Науково-виробнича практика проводиться відповідно до графіка навчального процесу та робочої програми практики в обсязі 10 кредитів.

Робоча програма практики розробляється відповідними кафедрами на підставі освітньо-професійної програми, розглядається науково-методичною комісією факультету.

Місце проведення практики визначається розпорядженням деканату відповідно до укладених договорів. Керівниками практики призначаються викладачі випускаючих кафедр, які за своїм фахом можуть забезпечити повне формування визначених програмою умінь та практичних навичок.

Здійснювати керівництво виробничою практикою і виконанням кваліфікаційних робіт другого магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю Н2 «Тваринництво» можуть викладачі, які мають науковий ступінь доктора чи кандидата наук, доктора філософії.

5. ОРІЄНТОВНІ ТИПОВІ ЗАВДАННЯ ЩОДО ВИКОНАННЯ ТА ОТРИМАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

5.1. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства

Характеристика основної господарської діяльності обраного підприємства (залежно від напрямку - скотарство, свинарство, птахівництво та ін.). Загальна характеристика господарства: форма власності, виробничі потужності, поголів'я, обсяги виробництва продукції. Технологічні лінії та цикли виробництва: годівля, технології утримання, раціони, зберігання кормів. Управління та організаційна структура. Економічні показники: собівартість продукції, прибутковість, витрати на утримання тварин. Екологічні та соціальні аспекти: використання відходів, меліоративні заходи, працевлаштування.

5.2. Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва

Аналіз використаних та обґрунтування запропонованих інноваційних рішень, які підвищують продуктивність та якість продукції. Структура та приклади інноваційних технологій у господарстві залежно від його діяльності.

Скотарство: годівля за фазами розвитку, автоматизовані системи обліку та моніторингу, біотехнології відтворення, вакцинація та контроль здоров'я.

Свинарство: безопераційні системи управління середовищем (температура, вологість, вентиляція), сенсорика та IoT для моніторингу стану тварин, системи годування та напування з автоматичним дозуванням.

Птахівництво: автоматичні лінії годівлі та водопостачання, контроль мікроклімату, вентиляція, системи збирання та обробки яєць або м'яса. Вплив на ефективність: продуктивність, відтворюваність, зниження витрат, зменшення впливу на навколишнє середовище. Додаткові інновації: генетика, селекція, використання біопрепаратів, здоров'я с.-г. птиці. Поточні виклики та ризики впровадження технологій, рекомендації щодо їх адаптації.

5.3. Організація переробки продукції тваринництва

Аналіз організації збору, зберігання та переробки продукції, на виробництві якої спеціалізується господарство. Технології та обладнання переробки: холодильні системи, обладнання для обробки, пакування, контроль якості та безпеки продукції. Контроль якості та безпека харчової продукції: стандарти, лабораторні методи, сертифікація. Економіка переробки: витрати на переробку, ціноутворення, ринки збуту. Екологія переробки: відходи, повторне використання, енергоефективність.

5.4. SWOT-аналіз тваринницького господарства

Систематизуйте аналітичні висновки за напрямом роботи господарства. SWOT-аналіз господарства за напрямками діяльності (додатки В-З). Рекомендації щодо удосконалення технологій та організаційних процесів.

S (Strengths) – Сильні сторони

- Власна кормова база (зменшує витрати на закупівлю кормів).
- Досвідчений персонал з тваринництва.
- Наявність плеємної худоби або сучасних технологій утримання.
- Постійний попит на молочні та м'ясні продукти.
- Можливість комплексного використання відходів (гній як добриво, біогаз).

W (Weaknesses) – Слабкі сторони

- Високі витрати на утримання тварин та корми.
- Залежність від сезонних факторів (врожайність кормів).

- Недостатня механізація чи автоматизація процесів.
- Хвороби тварин і високі витрати на ветеринарію.
- Обмежені фінансові ресурси для модернізації.

O (Opportunities) – Можливості

- Державні дотації та програми підтримки фермерів.
- Зростання попиту на екологічно чисту продукцію.
- Розвиток локальних і кооперативних ринків збуту.
- Використання сучасних біотехнологій (генетика, вакцинація).
- Можливість експорту продукції (особливо в ЄС чи Азію).

T (Threats) – Загрози

- Коливання цін на корми та енергоносії.
- Посилення конкуренції з великими агрохолдингами.
- Епідемії серед тварин (африканська чума свиней, пташиний грип).
- Зміни у законодавстві та ветеринарних нормах.
- Зміни клімату, що впливають на кормову базу.

6. ЗАХИСТ ЩОДЕННИКА-ЗВІТУ З НАУКОВО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Після закінчення науково-виробничої практики здобувач повинен у дводенний термін представити відповідальному за практичну підготовку здобувачів біолого-технологічного факультету щоденник-звіт. Після представлення всіх зазначених матеріалів захищає щоденник-звіт про проходження практики. При оцінці підсумків роботи здобувача на практиці береться до уваги якість усіх виконаних ним робіт і характеристики, наданої йому керівником практики від організації із записом у щоденнику. Усна доповідь здобувача може включати:

1. Постановку мети і завдань виробничої практики.
2. Загальну характеристику бази виробничої практики.
3. Опис виконаних робіт, завдань і результатів.
4. Обґрунтування висновків і пропозицій щодо подальшого використання матеріалів практики.

Оцінка із науково-виробничої практики вноситься до індивідуального навчального плану здобувача та відомість.

Система оцінювання проходження навчальної практики за шкалою ECTS

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Бали в діапазоні оцінки 90–100 здобувач отримує, якщо результати практики оформлено та захищено бездоганно. Здобувач засвоїв матеріал, глибоко і всебічно знає зміст науково-виробничої практики. На всі запитання щодо змісту виробничої практики та

виконаної роботи дає повні й точні відповіді, логічно мислить, вільно використовує набуті знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

Бали в діапазоні оцінки 74–89 здобувач отримує, якщо наявні несуттєві зауваження щодо змісту та оформлення результатів. Здобувач добре засвоїв матеріал, володіє основними аспектами практики, аргументовано викладає їх, має практичні навички. У відповідях на запитання щодо змісту виробничої практики висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу при аналізі практичного змісту.

Бали в діапазоні оцінки 60–73 здобувач отримує у разі недбалого оформлення результатів виробничої практики та щоденника. Мають місце окремі розрахункові та логічні похибки. Характеристика здобувача в цілому позитивна.

Бали в діапазоні оцінки 1–59 здобувач отримує, якщо оцінка виставляється, якщо програма практики не виконана. Характеристика здобувача з бази практики негативна. Здобувач не дає задовільних відповідей. Здобувачу, який не виконав завдання щодо змісту виробничої практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно за виконання умов, визначених факультетом. Матеріали з практики, які здобувач здає відповідальному на факультеті за практичну підготовку, залишаються в деканаті. Здобувачі, які не захистили в призначений термін звіти з практики, вважаються такими, які мають академічну заборгованість.

7. ПЕРЕЛІК ГОСПОДАРСТВ БАЗ ПРАКТИКИ

№ з/п	Назва підприємства	Термін дії договору
Вінницька область		
1.	ФГ «Агро-В» Гайсинський р-н	безстроково
2.	Гордіївська філія ПрАТ «Зернопродукт» Гайсинський р-н	безстроково
3.	ПрАТ «Племзавод Літинський» Вінницький р-н	безстроково
4.	ФГ «Фавор ВГВ» Вінницький р-н	безстроково
5.	СТОВ «Хлібороб» Хмільницький р-н	безстроково
6.	Іллінецька філія ПрАТ «Зернопродукт» м. Іллінці	безстроково
7.	СВК «Поділля» Гайсинський р-н	безстроково
8.	ФГ «Дружба-Л» Вінницький р-н	безстроково
9.	ФГ «Крук» Вінницький р-н	безстроково
10.	ТОВ «Терра Фуд» м. Тульчин	31.12.2029
11.	Філія Переробний комплекс ТОВ «ВПФ» м. Ладижин	31.12.2028
12.	Філія Птахокомплекс ТОВ «ВПФ» м. Ладижин	31.12.2029
13.	ТОВ «ПРОД-МОВА» Вінницький р-н	31.12.2029
14.	СТОВ «Неморож» Тульчинський р-н	31.12.2029
15.	ПРАТ ПК «Поділля» Тульчинський р-н	31.12.2029
16.	ФГ «Вітант» Гайсинський р-н	31.12.2029
17.	ПП «Екомолпродукт» Вінницький р-н	31.12.2009
18.	ДПДГ «Олександрівське» Гайсинський р-н	31.12.2029
19.	ФГ «Еко-Мир» Вінницький р-н	31.12.2029
Волинська область		
20.	ТЗОВ «Забіяка» Луцький р-н	безстроково
21.	СВК «Батьківщина» Ковельський р-н	31.12.2028
Дніпропетровська область		
22.	СТОВ Агрофірма «Вільне» Новомосковський р-н	безстроково
Житомирська область		
23.	ТОВ «Галіївський маслозавод» Житомирський р-н	безстроково
24.	ПА «Грант» Житомирський р-н	безстроково
25.	ТОВ «Твій хліб» м. Коростень	31.12.2028
26.	ТОВ «Високе Агро» Житомирський р-н	31.12.2029
27.	СФГ ім. Мічуріна Бердичевський р-н	31.12.2029
Івано-Франківська область		
28.	ФГ «Прометей» Коломийський р-н	31.12.2029
Київська область		
29.	ТДВ «Терезине» Білоцерківський р-н	безстроково
30.	СТОВ «Агросвіт» Обухівський р-н	31.12.2029
31.	СВК ім. Щорса Білоцерківський р-н	безстроково
32.	НВЦ БНАУ	необмежений
33.	ПСП «Слобода» Білоцерківський р-н	безстроково
34.	ДП «Кліринг Агро» Білоцерківський р-н	безстроково
35.	ТОВ «Селекційний центр свинарства» Білоцерківський р-н	безстроково
36.	ТОВ «Сквира – Агро» Білоцерківський р-н	безстроково
37.	ПП «Маршалок» м. Біла Церква	безстроково
38.	ПП «Сімола» Білоцерківський р-н	безстроково
39.	ТОВ «Антонівський м'ясокомбінат» Білоцерківський р-н	безстроково

40.	ФОП Співак Ю.В. Білоцерківський р-н	безстроково
41.	ПрАТ «Білоцерківський консервний завод» м. Біла Церква	безстроково
42.	ТОВ «Агропромисловий комплекс Насташка» Білоцерківський р-н	безстроково
43.	ПрАТ «Агрофорт» Обухівський р-н	безстроково
44.	ТОВ «Оско-груп» Білоцерківський р-н	безстроково
45.	СФГ «Колосок» Білоцерківський р-н	безстроково
46.	ДП ДГ «Озерна» Білоцерківський р-н	безстроково
47.	ТОВ М'ясопереробний комбінат «Баварія» Білоцерківський р-н	безстроково
48.	ТОВ «Д.С.М.-Господар» Білоцерківський р-н	безстроково
49.	ТОВ «Мілк-Айленд» Білоцерківський р-н	безстроково
50.	ПП «Росава Агро» м. Миронівка	безстроково
51.	ТОВ «Ківшовата Агро» Білоцерківський р-н	безстроково
52.	ТОВ «Весела Свинка» Обухівський р-н	безстроково
53.	ТОВ «Тайниця-Агро» Білоцерківський р-н	безстроково
54.	ТОВ «Оріховецьке» Білоцерківський р-н	безстроково
55.	ТОВ «Фастівка» Білоцерківський р-н	безстроково
56.	ТОВ «Ставищанський маслозавод» Білоцерківський р-н	безстроково
57.	ТОВ «Зеніт» Білоцерківський р-н	31.12.2028
58.	ПрАТ «ЖЛК-Україна» м. Біла Церква	31.12.2028
59.	ТОВ «Агродар-Інвест» Білоцерківський р-н	31.12.2028
60.	ДП «Чайка» Бориспільський р-н	31.12.2028
61.	ТОВ «Тетіївський пряник» м. Тетіїв	31.12.2028
62.	ТОВ «ВВ-Альянс+» м. Біла Церква	31.12.2028
63.	ТОВ «Українська креветка» Білоцерківський р-н	31.12.2028
64.	СТОВ «Старинська птахофабрика» Бориспільський р-н	31.12.2028
65.	ПрАТ «Кагма» м. Кагарлик	31.12.2028
66.	Філія «БМК ТОВ «Террафуд»	31.12.2028
67.	ПП «Агро Потіївка» Білоцерківський р-н	31.12.2028
68.	ТОВ «Мілк Груп» м. Біла Церква	31.12.2028
69.	ТОВ «Енотека Гудвайн» м. Київ	31.12.2028
70.	ДП «Ферми Данам» Обухівський р-н	31.12.2028
71.	Миронівський МПЗ «Легко» Обухівський р-н	31.12.2028
72.	ПП «Острівське» Білоцерківський р-н	31.12.2028
73.	ТОВ «Альфа-Вет» м. Київ	31.12.2028
74.	ТОВ «АгроПроперті» Обухівський р-н	31.12.2028
75.	ФОП «Коцел» м. Біла Церква	31.12.2028
76.	ТОВ «Екодиво Україна» м. Київ	безстроково
77.	ТОВ «Полюс» Обухівський р-н	31.12.2028
78.	ТОВ Агрофірма «Інтерагросервіс»	31.12.2029
79.	ФГ «Нота» Білоцерківський р-н	31.12.2029
80.	ТОВ «М'ясопереробне підприємство. Агроторговий дім» Білоцерківський р-н	31.12.2029
81.	СГПП ім. Гагаріна Білоцерківський р-н	31.12.2029
82.	ТОВ «Зінпро Україна» м. Київ	31.12.2029
83.	ТОВ «Агродар-Інвест» Білоцерківський р-н	31.12.2029
84.	ПСП АФ «Світанок» Білоцерківський р-н	31.12.2029
85.	СВК «Розаліївський» Білоцерківського р-ну	31.12.2029
86.	ТОВ «Агросектор-М» Білоцерківський р-н	31.12.2029
87.	ТОВ «Євро Фуд сервіс» м. Біла Церква	31.12.2029
88.	ПСП «Діар» Білоцерківський р-н	31.12.2029

89.	ТОВ «СтейкАгро» Бориспільський р-н	31.12.2029
90.	ТОВ «Острійківське» Білоцерківський р-н	31.12.2029
91.	ТОВ «Ресілієнт Матюші» Білоцерківський р-н	31.12.2029
92.	СП ТОВ «Нива Переяславщини» Бориспільський р-н	31.12.2029
93.	ТОВ «Агрофірма Колос» Білоцерківський р-н	31.12.2029
94.	ТОВ «Омега Три» м. Київ	31.12.2029
95.	ТОВ «Вояж Стандарт» Білоцерківський р-н	31.12.2029
96.	ТОВ «Вектор плюс» Білоцерківський р-н	31.12.2029
97.	ТОВ «Біофарма Плаза» м. Біла Церква	31.12.2029
98.	ТОВ «Київський обласний хлібопекарський комплекс, Українсько-Словенське спільне підприємство» Фастівський р-н	31.12.2029
Кіровоградська область		
99.	ТОВ «Райагрозем» Олександрійський р-н	безстроково
100.	ТОВ «Ятрань» Голованівський р-н	безстроково
101.	ТОВ «Ясинський хутір» Олександрівський р-н	безстроково
102.	СВК «Україна» Новоукраїнський р-н	безстроково
103.	ТДВ «М'ясокомбінат Ятрань» м. Кропивницький	безстроково
104.	ТОВ «Молочна Майстерня» Голованівський р-н	31.12.2028
105.	ФГ «Олександрівське» Олександрійський р-н	31.12.2029
106.	ПП «Харчовик» Новоукраїнський р-н	31.12.2029
107.	ФОП Білоконь Владислав Юрійович Голованівський-н	31.12.2029
Львівська область		
108.	ТОВ «Коудайс Україна» Золочівський р-н	31.12.2029
Миколаївська область		
109.	СВК «Україна молода» Первомайський р-н	безстроково
110.	ФГ «Добродійне» Первомайський р-н	безстроково
111.	ТОВ «Первомайський молочний комбінат» м. Первомайськ	31.12.2028
Полтавська область		
112.	ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» м. Глобіно	безстроково
113.	ТОВ «Лубенський молочний завод» м. Лубни	31.12.2028
114.	ТОВ «Гармонія продукт» м. Лубни	безстроково
Рівненська область		
115.	ТЗОВ «Роко-М'ясо» Рівненський р-н	безстроково
Сумська область		
116.	ТОВ «Українсько-Голандська агрокомпанія» Шосткинський р-н	31.12.2028
Тернопільська область		
117.	ПП «Галичина Агро» Тернопільський р-н	безстроково
Хмельницька область		
118.	ТОВ «Вест Екофудс Лімітед» Хмельницький р-н	31.12.2028
Черкаська область		
119.	СТОВ ім. Ватутіна Звенигородський р-н	безстроково
120.	ПП «Дронго» Звенигородський р-н	безстроково
121.	ТОВ «Дзензелівське» Уманський р-н	Безстроково
122.	ДП «Агрофірма Іскра» Золотоніський р-н	безстроково
123.	СТОВ «Іскра» Черкаський р-н	Безстроково
124.	СФГ «Петровіт» Уманський р-н	безстроково
125.	ТОВ «Чорнобайпродсервіс» Золотоніський р-н	безстроково
126.	ФГ «Вітас» ІК Чорнобаївський р-н	безстроково
127.	Звірогосподарство Черкаської облспоживспілки Черкаський р-н	безстроково

128.	ПрАТ «Уманське підприємство» Уманський р-н	безстроково
129.	Філія приватно-наково-виробничої компанії Інтербізнес «Черкаська» Золотоніський р-н	безстроково
130.	ТОВ «Канівське підприємство по відгодівлі худоби» Черкаський р-н	безстроково
131.	СФГ «Олеся» Уманський р-н	безстроково
132.	СТОВ «Коробіївський» Золотоніський р-н	31.12.2028
133.	СТОВ «Вільшанка» Звенигородський р-н	31.12.2028
134.	ПАТ «Звенигородський сироробний комбінат»	31.12.2028
135.	ТОВ «Він-груп» м. Черкаси	31.12.2028
136.	ФГ «М.П. Пустовий» Черкаський р-н	31.12.2028
137.	СФГ «Білий Лебідь» Черкаський р-н	31.12.2028
138.	СФГ «Петровіт» Уманський р-н	31.12.2028
139.	ПрАТ «Миронівська птахофабрика» Черкаський р-н	31.12.2029
140.	ФГ «Хлібний Колос» Черкаський р-н	31.12.2009
141.	СТОВ «Ломовате» Черкаський р-н	31.12.2029
142.	ДПДГ «Нива» ІРІГТ Уманський р-н	31.12.2029
143.	ТОВ СП «Щире» Черкаський р-н	31.12.2029
144.	ПП «Агроспецпроект» Золотоніська філія	31.12.2028
Чернігівська область		
145.	ТОВ «Мена-Авангард» Корюківський р-н	безстроково
146.	ТОВ «Березнянський» Корюківський р-н	безстроково
147.	ТОВ «Хлібороб» Прилуцький р-н	31.12.2028
148.	ФГ «Верітас Агро» Ніжинський р-н	31.12.2029
149.	ТОВ «Птахи Прилуччини» м. Прилуки	31.12.2029
150.	ТОВ «Рожнівка Агро» Прилуцький р-н	31.12.2029
151.	СТОВ «Інтер» Прилуцький р-н	31.12.2029
152.	ФГ «Рось-2008» Чернігівський р-н	31.12.2029

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про вищу освіту» URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>
2. Закон України «Про освіту»: зі з змінами та доповненнями URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності». Офіційний вісник України. 2012. № 59. С. 2366.
4. Залуцька Х. Я. Стратегія підприємства: навчальний посібник. МОН України, НУ «Львівська політехніка». Л.: Растр-7, 2017. 247 с.
5. Калина А.В. та ін. Сучасний економічний аналіз і прогнозування: Посібник. К., 2007. 272 с.
6. Конституція України: зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96>
7. Про затвердження форм документів з підготовки фахівців у закладах вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 13.02.2019 № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0233-19>
8. Стандарт вищої освіти другого (магістерського) рівня для спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» в галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 389 від 26 березня 2021 року. URL: <https://surl.li/nhuhhi>
9. Освітньо-професійна програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності Н2 Тваринництво галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина. URL: <https://surl.li/bzoppv>

ДОДАТКИ

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Біолого-технологічний факультет

ЩОДЕННИК-ЗВІТ з науково-виробничої практики

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОПП

Н2 «Тваринництво»
другий (магістерський)

Здобувач

Підприємство (база практики)

Строки проходження практики

Керівник від підприємства
Керівник від закладу вищої освіти

Допускається до захисту

«__» _____ 20__ року

Оцінка:

За національною шкалою _____

(словами)

Кількість балів _____

(цифрами і словами)

За шкалою ECTS _____

м. Біла Церква, 2025

ДОГОВІР № _____

на проведення практики здобувачів вищої освіти Білоцерківського національного аграрного університету, галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина» спеціальність Н2 «Тваринництво» ОР «Магістр».

місто Біла Церква " ____ " _____ 20 ____ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони **Білоцерківський національний аграрний університет** в особі ректора, професора **Олени ШУСТ** діючого на підставі статуту і, 3
другої сторони, _____

(назва підприємства, організації, установи)

(далі — база практики), в особі _____
(посада)

_____, діючого на підставі _____ (статут підприємства, розпорядження, доручення)
уклали між собою цей договір:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти здобувачів на практику згідно з календарним планом:

№ П/П	Спеціальність, П.І.П., здобувачів	Курс	Вид практики	Термін практики початок-кінець
	Н2 Тваринництво	М1	Науково-виробнича	

1.2. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.3. Створити необхідні умови для використання здобувачами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.4. Забезпечити здобувачам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувачів-практикантів безпечних методів праці.

1.5. Надати здобувачам-практикантам від університету можливість користуватись матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік виходу на роботу здобувачів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти університет.

1.7. Після закінчення практики надати характеристику на кожного здобувача-практиканта, в котрій відобразити виконання програми практики, якість підготовленого ним звіту тощо.

1.8. Надавати здобувачам можливість збору інформації для курсових та дипломних робіт за результатами діяльності підприємства, яка не є комерційною таємницею.

2. Університет зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список здобувачів, які направляються на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання здобувачами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з здобувачами під час проходження практики.

3. Відповідальність сторін за невиконання договору:

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

3.2. Усі суперечки, що виникають між сторонами за договором, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Договір набуває сили після його підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Договір складений у двох примірниках: по одному – базі практики і університету.

3.5. Місцезнаходження:

Білоцерківський національний аграрний університет: пл. Соборна 8/1 м. Біла Церква Київської області 09117

База практики _____

Підписи та печатки:

Ректор університету: _____ Олена ШУСТ (підпис) М.П. “ ____ ” _____ 20__ року	Керівник підприємства: _____ (підпис) (П.І.П) М.П. “ ____ ” _____ 20__ року
--	--

Приклад оформлення SWOT-аналізу тваринницького господарства (ВРХ-яловичина)

Напрямок аналізу	Ключові аспекти	Приклади та коментарі (для умовного господарства)
Виробничо-господарська діяльність	Форма: ТОВ/ФГ. Поголов'я: 100-500 голів. Технологія: безприв'язна, пасовищна. Продукція: жива вага.	ТОВ "Степовий Бик". 350 голів породи абердин-ангус. Собівартість 1 кг приросту: 55-65 грн. Рентабельність: 15-25%. Основні витрати: корми (65%), ПММ, зарплата.
Інноваційні технології	Генетика (штучне осіменіння), диференційована годівля, електронна ідентифікація (RFID-бирки), моніторинг здоров'я.	Використання сперми від канадських племінних бугаїв. Впроваджено програму для обліку стада. Планується закупівля дрона для моніторингу пасовищ.
Організація переробки	Переважно відсутня. Продаж живою вагою на м'ясокомбінат. Рідше - власний забійний пункт.	95% продукції реалізується на м'ясокомбінат. 5% - забій на сертифікований бійні та продаж м'яса локальним ресторанам. Контроль якості - ветеринарне свідоцтво.
Сильні сторони (S)	Власна кормова база (пасовища, сіно), невибагливість м'ясних порід, стабільний попит на яловичину.	Наявність 200 га пасовищ, що здешевлює літню годівлю. Досвідчений персонал.
Слабкі сторони (W)	Тривалий термін обороту коштів (18-24 міс.), висока вартість концентрованих кормів, зношеність основних фондів.	Залежність від цін на кукурудзу та шрот. Застарілий тракторний парк.
Можливості (О) / Загрози (Т)	О: Розвиток ринку крафтового м'яса, державні дотації. Т: Коливання цін, епізоотії (лейкоз, сибірка), конкуренція з великими холдингами.	О: Участь у гранті для створення власної переробки. Т: Ризик африканської чуми свиней (АЧС) у регіоні може обмежити переміщення тварин.

Приклад оформлення SWOT-аналізу тваринницького господарства (ВРХ- молочне скотарство)

Напрямок аналізу	Ключові аспекти	Приклади та коментарі (для умовного господарства)
Виробничо-господарська діяльність	Форма: СФГ/ТОВ. Поголів'я: 50-400 дійних корів. Технологія: прив'язна або безприв'язна. Продукція: сире молоко.	ФГ "Молочна Ріка". 150 дійних корів голштинської породи. Надій: 8000 кг/корову/рік. Собівартість 1 л молока: 10-12 грн. Рентабельність: 20-30%.
Інноваційні технології	Доїльні зали ("ялинка", "карусель"), автоматизовані системи управління стадом (датчики активності, здоров'я), кормозмішувачі.	Встановлено доїльний зал "ялинка" 2x8. Використовується програма DairyComp для управління стадом. Датчики на коровах сигналізують про початок охоти.
Організація переробки	Збір молока в танки-охолоджувачі. Реалізація на молокозаводи. Малі ферми можуть мати власні сироварні.	Молоко охолоджується до +4°C і раз на добу реалізується на завод "Danone". Контроль якості (жир, білок, бактерії) проводиться лабораторією заводу.
Сильні сторони (S)	Швидкий обіг коштів (щоденний дохід), постійний попит, можливість додаткового доходу від продажу нетелів.	Налагоджений контракт з великим переробником. Власне виробництво грубих кормів.
Слабкі сторони (W)	Висока трудомісткість, значні вимоги до гігієни та якості, високі інвестиції в обладнання.	Дефіцит кваліфікованих доярок та ветеринарів. Високі витрати на електроенергію.
Можливості (O) / Загрози (T)	О: Створення кооперативів, розвиток власної переробки (сир, йогурт), виробництво молока екстра-класу. Т: Коливання закупівельних цін, мастити та хвороби кінцівок, фальсифікат на ринку.	О: Планується запуск невеликої крафтової сироварні. Т: Зміна стандартів якості переробником може вимагати додаткових інвестицій.

Приклад оформлення SWOT-аналізу тваринницького господарства (свинарство)

Напрямок аналізу	Ключові аспекти	Приклади та коментарі (для умовного господарства)
Виробничо-господарська діяльність	Форма: ТОВ. Поголів'я: 500-5000 голів. Технологія: інтенсивна, утримання в закритих приміщеннях. Продукція: жива вага або напівтуші.	ТОВ "Гранум". 200 свиноматок, закритий цикл. Продуктивність: 25 поросят/свиноматку/рік. Собівартість 1 кг живої ваги: 45-50 грн.
Інноваційні технології	Сучасна генетика (Ландрас, Йоркшир), автоматичні системи годівлі та напування, контроль мікроклімату, програми управління.	Використовується рідка система годівлі. Комп'ютерна система контролює температуру, вологість та вентиляцію в кожному секторі.
Організація переробки	Більшість реалізує живою вагою. Великі комплекси мають власні забійні та м'ясопереробні цехи.	90% поголів'я продається на м'ясокомбінат. Є власний забійний цех для реалізації м'яса на місцевому ринку. Дотримання стандартів НАССР на забійному пункті.
Сильні сторони (S)	Короткий цикл виробництва (6 міс.), висока відтворюваність, високий попит на свинину.	Високопродуктивна генетика від компанії Genesus. Чітко налагоджена технологія.
Слабкі сторони (W)	Висока залежність від вартості зернових та сої, значні екологічні виклики (утилізація гною).	80% собівартості — корми. Високі витрати на будівництво сучасних гноєсховищ.
Можливості (O) / Загрози (T)	О: Експорт продукції, виробництво біогазу з відходів, розвиток нішевих продуктів (еко-свинина). Т: Африканська чума свиней (АЧС), висока конкуренція, законодавчі обмеження.	О: Розглядається проект будівництва біогазової установки. Т: Найбільша загроза — АЧС, що вимагає максимального рівня біобезпеки.

Приклад оформлення SWOT-аналізу тваринницького господарства (птахівництво - бройлери)

Напрямок аналізу	Ключові аспекти	Приклади та коментарі (для умовного господарства)
Виробничо-господарська діяльність	Форма: ТОВ/Агрохолдинг. Поголів'я: від 100 тис. голів. Технологія: кліткове або підлогове утримання. Продукція: м'ясо птиці.	Птахофабрика "Курка-Чемпіон". Одночасна посадка 500 тис. голів. Крос: КОББ-500. Цикл вирощування: 42 дні. Конверсія корму: 1.7 кг.
Інноваційні технології	Автоматичні лінії годівлі та напування, комп'ютеризований контроль мікроклімату, сучасні кроси птиці.	Повністю автоматизовані пташники. Система вентиляції тунельного типу. Графік освітлення та годівлі контролюється комп'ютером.
Організація переробки	Зазвичай є власний забійний комплекс з лініями охолодження, пакування та обвалки.	Власний забійний цех потужністю 6000 голів/годину. Продукція: охолоджені тушки, філе, крила. Впроваджено стандарт безпеки ISO 22000.
Сильні сторони (S)	Найкоротший виробничий цикл, висока ефективність (конверсія корму), можливість повної автоматизації.	Вертикальна інтеграція (власне виробництво кормів, інкубатор, переробка). Низька собівартість.
Слабкі сторони (W)	Висока енергоємність, залежність від імпорту племінного матеріалу, висока щільність посадки підвищує ризики хвороб.	Великі рахунки за газ та електроенергію взимку. Батьківське стадо закуповується в Нідерландах.
Можливості (O) / Загрози (T)	О: Експорт продукції в країни ЄС, Азії, Африки. Виробництво продукції "free-range" (вільний вигул). Т: Пташиний грип, коливання цін на зернові, торговельні ембарго.	О: Отримано дозвіл на експорт до ЄС. Т: Спалах пташиного грипу в сусідній області вимагає посилення заходів біобезпеки.

Приклад оформлення SWOT-аналізу тваринницького господарства (птахівництво - яйця)

Напрямок аналізу	Ключові аспекти	Приклади та коментарі (для умовного господарства)
Виробничо-господарська діяльність	Форма: ТОВ/Агрохолдинг. Поголів'я: від 50 тис. курей-несучок. Технологія: кліткове утримання. Продукція: харчові яйця.	Птахофабрика "Ясенсвіт". 200 тис. курей-несучок. Крос: Ломан Браун. Несучість: 320 яєць/курку/рік.
Інноваційні технології	Автоматичні лінії збору та сортування яєць, контроль мікроклімату, системи освітлення для стимуляції несучості.	Кліткове обладнання від "Big Dutchman". Лінія яйцезбору автоматично подає яйця в цех сортування, де вони маркуються та пакуються.
Організація переробки	Власний цех сортування, маркування та пакування яєць. Можлива переробка на яєчний порошок або меланж.	Яйця сортуються за вагою (S, M, L, XL), пакуються в брендовану упаковку. Лабораторія перевіряє свіжість (одиниці Хау). Реалізація в національні торгові мережі.
Сильні сторони (S)	Стабільний щоденний дохід, високий рівень автоматизації, постійний споживчий попит на яйця.	Налагоджені канали збуту через супермаркети. Стабільне виробництво протягом року.
Слабкі сторони (W)	Високі початкові інвестиції в обладнання, циклічні коливання ціни на яйця, проблема утилізації посліду.	Вартість кліткового обладнання дуже висока. Ціна на яйця значно падає після Великодня.
Можливості (O) / Загрози (T)	О: Виробництво яєць збагачених (селен, омега-3), перехід на безкліткове утримання (cage-free) для преміум-сегмента. Т: Пташиний грип, сальмонельоз, зростання вимог рітейлерів.	О: Запущено лінію яєць від курей вільного вихулу. Т: Вимога однієї з мереж перейти на 100% картонну упаковку збільшила витрати.

Методичне видання

**Методичні рекомендації
до виконання програми науково-виробничої практики
та написання щоденника-звіту**

**Мерзлов Сергій Віталійович
Ставецька Руслана Володимирівна
Ластовська Ірина Олександрівна
Ліскович Володимир Андрійович
Титарьова Олена Михайлівна**